

**Dokazovanie
v trestnom konaní**

Poškodený

JUDIKATÚRA

doc. JUDr. Miloš Deset, PhD.

Vzor citácie: Dokazovanie v trestnom konaní – Poškodený - Judikatúra/Deset, M.,
Žilina: Poradca podnikateľa, s. r. o., 2023, 552 s.

„Spravodlivosť je pevná a trvalá vôľa priznávať každému,
čo mu právom patrí.“

Ulpianus Domitius

Dokazovanie v trestnom konaní – Poškodený - Judikatúra

Judikatúru zostavil: doc. JUDr. Miloš Deset, PhD.

Žilina: Poradca podnikateľa, s. r. o., november 2023. 552 s.

ISBN 978-80-8186-150-5

www.eurokodex.sk

Predhovor

Podľa § 46 ods. 1 Trestného poriadku poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda, alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. Poškodený má o. i. právo v prípadoch ustanovených týmto zákonom sa vyjadriť, či súhlasí s trestným stíhaním, má právo uplatniť nárok na náhradu škody, robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie, predkladať dôkazy, nazerať do spisov a preštudovať ich, zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, má právo záverečnej reči a právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

Predkladaná zbierka súdnych rozhodnutí k poškodenému a obeti trestnej činnosti, čo už mimochodom nie je len kriminologický, ale aj trestno-procesný pojem (obzvlášť zraniteľná obeť), sa v prvom rade zameriava na samotného poškodeného, jeho procesné postavenie v trestnom konaní a uplatňovanie trestno-procesných práv atď.

Zbierka súdnych rozhodnutí je prehľadne členená na tri časti. V prvej časti sú súdne rozhodnutia zamerané na trestno-procesné postavenie poškodeného, jeho práva a trestno-procesné úkony, ktoré poškodenému Trestný poriadok umožňuje realizovať v trestnom konaní. V druhej časti nazvanej *Poškodený z pohľadu posudzovania zavinenia a iných okolností súvisiacich s trestnými činmi* sú zaradené súdne rozhodnutia, ktoré sa týkajú niektorých druhov škôd, a to aj z hmotno-právneho hľadiska v súvislosti s kvalifikovanými skutkovými podstatami, a tiež niektorých ďalších podistým špecifických otázok. Tretia časť je zameraná na náhradu škody a vymáhanie náhrady škody.

Verím, že zbierka súdnych rozhodnutí k poškodenému a obeti trestnou činnosťou bude vhodným a užitočným doplnkom do knižnice každého trestného právnik.

Trnava, júl 2022

autor

O autorovi

Doc. JUDr. Miloš Deset, PhD.

Študoval na Katedre trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na dennom doktorandskom štúdiu od roku 2006 do roku 2009 a odvtedy pôsobil na tejto katedre ako odborný asistent a po úspešnej habilitácii v roku 2018 na nej pôsobí ako docent. Od roku 2019 do roku 2021 bol aj členom Katedry trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Učí trestné právo hmotné, trestné právo procesné, kriminológiu a kriminalistiku. Ako doktorand sa vo svojej vedeckej a publikačnej činnosti venoval témam, ako napríklad organizovaný zločin, domáce násilie, ekonomická kriminalita a rôznym trestno-procesným otázkam. Ako odborný asistent pokračoval v skúmaní problematiky organizovaného zločinu, zaoberal sa aj niektorými kriminologickými otázkami, terorizmom či hmotnoprávnou úpravou vrážd, pri ktorých skúmal najmä pohnútku a vopred uváženu pohnútku. Publikoval aj na rôzne trestno-procesné témy týkajúce sa najmä prostriedkov zabezpečovania informácií dôležitých pre trestné konanie v súvislosti s právom na súkromie. Je zodpovedným riešiteľom jedného vedecko-výskumného projektu VEGA a spoluriešiteľom ďalších vedeckých projektov VEGA a APVV. Počas svojho pôsobenia v akademickej oblasti absolvoval jednomesačný študijný pobyt na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, dvojtýždenný študijný pobyt na Fakulte práva a politických vied Teheránskej univerzity v Teheráne a aktívne sa zúčastnil viacerých medzinárodných vedeckých konferencií, napríklad v Oxforde, Viedni, Barcelone, Prahe, Brne, Olomouci, Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach a v Trnave.

Poškodený v trestnom konaní - judikatúra

Výber obsahuje 70 súdnych rozhodnutí k poškodenému a obeti trestnej činnosti. V prvej časti sú súdne rozhodnutia zamerané na trestno-procesné postavenie poškodeného, jeho práva a trestno-procesné úkony, ktoré poškodenému Trestný poriadok umožňuje realizovať v trestnom konaní. V druhej časti nazvanej *Poškodený z pohľadu posudzovania zavinenia a iných okolností súvisiacich s trestnými činmi* sú zaradené súdne rozhodnutia, ktoré sa týkajú niektorých druhov škôd, a to aj z hmotno-právneho hľadiska v súvislosti s kvalifikovanými skutkovými podstatami, a tiež niektorých ďalších podstatým špecifických otázok. Tretia časť je zameraná na náhradu škody a vymáhanie náhrady škody.

Obsah

1 POSTAVENIE A ÚKONY POŠKODENÉHO V TRESTNOM KONANÍ

1	Postavenie poškodeného a jeho práva	1
2	Účasť poškodených v trestnom konaní	9
3	K posúdeniu možnosti priznať sťažovateľovi v postavení oznamovateľa trestného činu práva, ktoré zákon priznáva poškodenému	12
4	Trestný poriadok neumožňuje, aby svedok neodpovedal na otázky obhajcu, pokiaľ súd otázky obhajcu pripustí	18
5	Vylúčenie verejnosti	26
6	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	29
7	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	32
8	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	34
9	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	36
10	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	39
11	Postup súdu v prípade veľkého počtu poškodených	42
12	Právo svedka odoprieť výpoveď. Postup v prípade, že poškodený nemá spôsobilosť na právne úkony	45
13	Poškodený v trestnom konaní	49
14	Prípustný rozsah rozporu vo výpovedi poškodeného	56
15	Trestné oznámenie ako listinný dôkaz	62
16	Pribratá osoba k výsluchu maloletého a možnosť jej účasti v konaní aj ako znalca	69
17	Zastavenie trestného stíhania	77
18	Zastavenie konania	79
19	Zastavenie trestného stíhania	81
20	Opodstatnenosť dovolacej námietky podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku	84
21	Okruh osôb oprávnených podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok	88
22	Okruh subjektov, ktoré sú oprávnené podať mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie	90
23	Dovolanie možno podať, ak trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje	92
24	Poškodený a zbytočné priesťahy v trestnom konaní	97
25	Účel predbežného opatrenia/neodkladného opatrenia a osvedčené dôvodné podozrenie z násilia	102

2 POŠKODENÝ Z POHLADU POSUDZOVANIA ZAVINENIA A INÝCH OKOLNOSTÍ SÚVISIACICH S TRESTNÝMI ČINMI

26	Posudzovanie otázky zavinenia v prípade, ak páchatel' popiera úmysel usmrtiť poškodeného	109
27	Diskriminačný postup súdu voči poškodeným rozličným posúdením rovnakej činnosti	114
28	Súhlas poškodeného ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu	148
29	Zásah do ľudskej dôstojnosti televíznym príspevkom – uloženie pokuty za zásah do súkromia obete trestného činu	154
30	Posudzovanie kvalifikačného znaku závažnejšieho spôsobu konania	157
31	Pomsta a žiarlivosť ako osobitný motív pri posudzovaní trestného činu	173
32	Závažný (surový) spôsob úkladnej vraždy. Úmysel získať majetkový prospech od objednávateľa vraždy	183
33	K preukazovaniu naplnenia skutkovej podstaty zločinu obchodovania s ľuďmi	195
34	Preukazovanie zavinenia a tvrdenia poškodeného	202
35	Starostlivosť o osobu závislú na opatere a výchove páchatela ako mimoriadne pomery obžalovaného, ktoré odôvodňujú mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody	218
36	Podmienky pre uloženie výnimočného trestu odňatia slobody	233
37	K možnostiam prísnejšieho posudzovania skutku	252
38	Trestný čin usmrtenia a zavinenie z nedbanlivosti	261
39	Otázka vlastníckeho práva pri trestnom čine sprenevery	269
40	Právo na ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky	283
41	K povinnosti žiadateľa o azyl dokazovať prenasledovanie svojej osoby a dôveryhodnosť jeho výpovede	294
42	Zraniteľná osoba a posudzovanie dôsledkov zrušenia trvalého pobytu podľa zákona o pobyte cudzincov	310
43	Azylové konanie	320
44	Konanie o udelenie azylu	334
45	Možní pôvodcovia prenasledovania v prípadoch ochrany utečencov	339

3 NÁHRADA ŠKODY V TRESTNOM KONANÍ

46	Uloženie povinnosti nahradiť poškodenému škodu, ktorú obvinený svojim protiprávnym konaním spôsobil, však nemožno považovať za trest v zmysle § 32 Tr. zák.	346
47	Rozsah odškodnenia obetí trestných činov	350
48	Podmienky pre podmienené zastavenie trestného stíhania. Podmienka náhrady škody	354

49	Zjednotenie výkladu a aplikácie § 46 ods. 3, § 256 ods. 3 Trestného poriadku vo vzťahu k uplatňovaniu nárokov na náhradu škody v tzv. adhéznom konaní (§ 46 ods. 3 Trestného poriadku), a to z hľadiska obsahu konkurujúcich si rozhodnutí: A/ k nárokom na náhradu škody, uplatňovaným v konaní o daňových trestných činoch; B/ k nárokom na náhradu škody, uplatňovaným v konaní o trestných činoch proti životnému prostrediu	357
50	Plynutie premlčacej doby pri nároku na nemajetkovú ujmu	387
51	K pojmu škoda na účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	398
52	Adhézne konanie	402
53	Adhézne konanie	406
54	K určeniu výšky škody v prípade protiprávneho výrubu stromu rastúceho na lesnom pozemku	407
55	Postup súdu v prípade, ak poškodený uplatní nárok na náhradu škody oneskorene	408
56	Domáhanie sa ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd poškodeným v rámci trestného konania	410
57	Určenie výšky škody pri trestnom čine podvodu v prípade uvedenia nesprávneho počtu najazdených kilometrov predávaného vozidla	417
58	Podmienkou pre vyslovenie povinnosti nahradiť škodu je uplatnenie nároku poškodeného voči obžalovanému	421
59	Ak si poškodený uplatní nárok na náhradu škody v občianskom konaní, je to prekážka, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v trestnom konaní	427
60	Nárok na náhradu škody	437
61	Nárok na náhradu škody	444
62	Náhrada škody, zavinenie, dohoda o vine a treste	445
63	K možnosti zaistiť nárok poškodeného na náhradu škody až do pravdepodobnej výšky škody	453
64	K posúdeniu porušenia práva na spravodlivý proces v prípade, ak si poškodený uplatnil nárok na náhradu škody proti obvinenému, ktorý bol oslobodený	466
65	Právomoc v správnom súdnictve - odškodňovanie osôb poškodených násilnými trestnými činmi	476
66	Strata na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného a vlastnícke právo	479
67	Poškodený v trestnom konaní	511
68	Zbytočné prieťahy v adhéznom konaní	520
69	Adhézne konanie a prekážka veci rozsúdenej	528
70	K minimálnej špecifikácii dôvodu, z akého si poškodený uplatňuje nárok na náhradu škody v trestnom konaní	536

POSTAVENIE A ÚKONY POŠKODENÉHO V TRESTNOM KONANÍ

Postavenie poškodeného a jeho práva

Poškodený má právo aktívne vystupovať pri zisťovaní skutkového stavu veci, nemá však postavenie strany oprávnenej „uplatňovať trestné obvinenie“, preto pre uvedenú časť trestného konania nemôže disponovať právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Súvisiace ustanovenia: čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 46 zákona č. 301/2005 Z. z.

Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 614/2013, dátum rozhodnutia: 24. 10. 2013

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., V., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004, ako aj postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 62/2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť JUDr. O. M. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2013 doručená sťažnosť JUDr. O. M., V., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej (ďalej len „ústava“) a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004, ako aj postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 62/2013.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Na Okresnom súde v Kežmarku od decembra 2004 prebiehalo konanie pod sp. zn. 6T 260/2004 kde bol obžalovaným Ing. J. H. Ja som bol poškodeným. V prípravnom konaní som bol vypočutý dvakrát a ani raz som sa nevzdal práv poškodeného. Uviedol som, že si výšku požadovanej náhrady uplatním až na súde. Od roku 2000 trpím absolútnou hluchotou

a napriek tomu OČTK nepoužil pri mojom výsluchu primerané technické zariadenie dokazujúce ako výsluch naozaj prebiehal. Prvé pojednávame vykonal Okresný súd v Kežmarku dňa 5. 9. 2005 v čase keď som sa nachádzal vo väzbe v doteraz neskončenej trestnej veci. Bol som na pojednávanie eskortovaný z ÚVV Levoča a sudca napriek tomu, že vedel o mojej úplnej hluchote vykonal v rozpore s mojimi právami a požiadavkami pojednávanie s pomocou zapisovateľky, pričom, som nemal k dispozícii duálny monitor, nemohol som sledovať protokoláciu zápisnice, sudca nevyhotovil ani zvukový záznam pojednávania, ktorý by bez pochybností preukázal ako prebiehal môj výsluch. Napriek evidentnému nerešpektovaniu môjho postihnutia a mojej diskriminácii v zmysle čl. 12 ústavy sudca do zápisnice zaprotokoloval, že som sa vzdal svojich práv poškodeného. O tomto som sa však dozvedel až z uznesenia ústavného súdu, ktorý uznesením sp. zn. IV. ÚS 429/2009 odmietol moju prvú sťažnosť hoc nepoznal môj zdravotný stav a nevedel nič o mojej absolútnej hluchote. Následnú novú sťažnosť riešil ústavný súd pod sp. zn. III. ÚS 140/2010 senátom JUDr. T., kde ÚS skonštatoval, že nepochybne podmienky pojednávania pri mojom výsluchu na OS Kežmarok, /aj pred OČTK/ boli v rozpore s mojimi právami, ale senát vyslovil, že nie je zo strany ústavného súdu nutné zasahovať do prebiehajúceho konania, pretože pochybenia môže okresný súd napraviť mojim opätovným výsluchom na pojednávaní, a tak si budem môcť práva poškodeného ešte v konaní uplatniť. Ústavný súd v odôvodnení naznačil ako má okresný súd v konaní s nepočujúcim poškodeným konať v súlade s trestným poriadkom aj ústavou...

Okresný súd v Kežmarku bol opakovane a dlhodobo nečinný a podal som viacero sťažností na jeho nečinnosť. Podal som ešte v septembri 2006 aj námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. B. M., ale napriek tomu súd vo veci konal a nerozhodol ani o podanej námietke na sudcu ani o návrhu na prikázanie veci inému súdu v obvode KS Prešov...

Vec bola KS Prešov z dôvodov dlhoročných prietahov zavinených OS Kežmarok prikázaná na Okresný súd v Poprade až v marci 2013, pričom odvolací súd, ale aj NS SR, ktorý nevyhovol môjmu návrhu na delegáciu poukázali vo svojich rozhodnutiach na neospravedlňiteľné niekoľkoročné prietahy v konaní !!!...

Nakoľko som sa nikdy relevantným a nespochybniteľným spôsobom nevzdal nárokov poškodeného, naviac sudca pôvodne vo veci konajúci sa sám vylúčil pre zaujatosť možno logicky aj právne konštatovať, že v súlade s uznesením ÚS sp. zn. III. ÚS 140/2010 som mal mať právo byť na prvom pojednávaní súdu po rozhodnutí ÚS SR vo veci vypočutý, a uplatniť si svoje práva na náhradu škody. Zavinenou nečinnosťou OS Kežmarok však k tomu nikdy na tamojšom súde nedošlo a vec sa dostala po vyše deväť rokoch od podania obžaloby na iný súd.

Dovolím si tvrdiť, že postup Okresného súdu v Kežmarku od roku 2005 jasne dokazuje nielen jeho zaujatosť voči mojej osobe, ale dokazuje aj jasný úmysel zvýhodniť obžalovaného voči mne. Mnohoročné prietahy evidentne smerovali k zmareniu môjho práva poškodeného, pretože v civilnom konaní už boli moje nároky dávno premlčané. Sudca konal nepochybne v záujme pomôcť obžalovanému tým, že roky vo veci nekonal a tak z dôvodov údajného porušenia práva obžalovaného na prejednanie veci bez prietahov a v primeranej lehote, smeroval jasne k tomu, aby vec iný súd po jej odstúpení zastavil.“

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že postup Okresného súdu Kežmarok viedol „priamo k zmareniu môjho práva poškodeného v súdnom konaní a na druhej strane k absolútnemu zvýhodneniu obžalovaného. Na jednej strane som sa opakovane domáhal nápravy podaním sťažností na nečinnosť súdu, na druhej strane obžalovaný sa uspokojil s tým, že vec na súde zaspala. Od podania obžaloby plynie už deviaty rok a podľa judikatúry ESLP je taká doba trestného konania neprípustná. Na druhej strane však ako poškodený som konaním súdu v situácii bezprávnej osoby, nemám možnosť dosiahnuť morálnu ani inú nápravu a obžalovaný sa môže spokojne usmievať. Z uvedených dôvodov mi bola spravodlivosť odopretá a súd konal jasne v rozpore

s princípom rovnosti účastníkov v súdnom konaní. Tým došlo k nenapraviteľnému zásahu do mojich základných práv a slobôd postupom Okresného súdu v Kežmarku v konaní sp. zn. 6T 260/2004, pričom súd tak konal napriek uzneseniu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 140/2010 kde mu bolo nariadené ako má vo veci postupovať!...

Rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Nto 9/2012 zo dňa 19. 2. 2013 bola trestná vec obž. Ing. J. H. odňatá OS Kežmarok a prikázaná na konanie OS Poprad, ktorý uznesením sp. zn. 5T 62/2013 z 19. 6. 2013 trestné stíhanie voči obžalovanému podľa § 314 c ods. 1 písm. a/ Tr. por. s použitím § 188 ods. 1 písm. c/, § 172 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zastavil.“

Podľa názoru sťažovateľa „Okresný súd v Poprade konal evidentne svojvoľne a uprednostnil právo obžalovaného na včasné prejednanie veci nad mojimi právami. Obžalovaný sa po celé roky nedomáhal nápravy v prieťahoch, ale ja som opakovane podal niekoľko sťažností aj dve na ÚS SR, a rozhodnutia NS SR a KS Prešov jasne dokazujú spolu s uznesením III. ÚS 140/2010, že OS Kežmarok konal v mojej záležitosti v rozpore s mojimi základnými právami. Tieto okolnosti Okresný súd Poprad vôbec pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy! Nie je možné akceptovať postup, ktorým okresný súd zabránil poškodenému aby sa domohol akejkoľvek satisfakcie, aby si mohol uplatniť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, či inej ujmy v konaní na súde, aby obžalovaný za svoje konanie niesol zodpovednosť a celú vec súd pre nečinnosť iného sudcu zmetie v okamihu zo stola. Roky som sa domáhal nápravy, poukazoval som na fakt, že moje nároky na náhradu škody pre prieťahy súdu už nemôžem v občianskoprávnom konaní uplatniť a rozhodnutie OS Poprad z 19. 6. 2013 to definitívne potvrdilo. Na moju škodu ani ústavný súd v minulosti nijako neochránil moje práva a neumožnil mi domôcť sa spravodlivosti.“

Na základe uvedeného podľa sťažovateľa „Postupom Okresného súdu v Poprade došlo k porušeniu môjho práva garantovaného mi v čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pre súd som nebol ako účastník trestného konania - poškodený v rovnocennom postavení s obžalovaným. Súd nerešpektoval navyiac ani právny názor ústavného súdu uvedený v dôvodoch uznesenia sp. zn. III. ÚS 140/2010, kde bolo jasne uvedené, že súd má konať so mnou na pojednávaní a dať mi možnosť pri použití relevantných informačných technológií vyjadriť sa k veci a k nároku na náhradu škody! Toto stanovisko ústavného súdu OS Poprad pri svojom rozhodovaní vôbec nebral do úvahy a vybavenie veci je preto možno považovať za svojvoľné, arbitrárne, diskriminačné a nespravodlivé.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

I./ Základné právo JUDr. O. M. na rovnosť účastníkov v súdnom konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1, ods. 2 ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo a v primeranej lehote zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na zákaz akejkoľvek diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Kežmarku v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 6T 260/2004 a postupom Okresného súdu v Poprade v konaní neskôr vedenom pod sp. zn. 5T 62/2013 bolo porušené.

II./ JUDr. O. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie od Okresného súdu v Kežmarku v sume 30.000,- eur /slovom tridsaťtisíc eur/, ktoré je Okresný súd v Kežmarku povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a od Okresného súdu v Poprade finančné zadosťučinenie v sume 25.000,- eur /slovom dvadsaťpäťtisíc eur/, ktoré je Okresný súd v Poprade povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

III./ Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia JUDr. O. M. v sume... podľa vyčíslenia advokátom /na účet ustanoveného advokáta... /meno po ustanovení/ do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd v Kežmarku a Okresný súd v Poprade sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume... /podľa vyčíslenia/ na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č... vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Ústavnému súdu bolo 25. septembra 2013 doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Dodatok k sťažnosti zo dňa 19. 8. 2013 – predloženie listinných dôkazov*“, v ktorom podľa jeho názoru predložil listinné dôkazy o tom, že sudkyňa Okresného súdu Poprad JUDr. M. P., ktorá bola zákonnou sudkyňou vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 62/2013, konala ako vylúčená sudkyňa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno za zjavne neopodstatnenú považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa v rozsahu namietaného porušenia základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 12 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004 a postupom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5 T 62/2013, predmetom ktorých bolo konanie v trestnej veci obžalovaného Ing. J. H., v ktorej sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení poškodeného.

1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných a iných práv postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004

Podstata argumentácie sťažovateľa vo vzťahu k postupu Okresného súdu Kežmarok spočíva v jeho tvrdení, že v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004 malo byť porušené najmä jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože Okresný súd Kežmarok nekonal so sťažovateľom od začiatku ako s poškodeným, keď mu vzhľadom na jeho úplnú hluchotu odňal možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody počas hlavného pojednávania konaného 5. septembra 2005, keď v zápisnici z tohto pojednávania sudca zaprotokoloval, že sťažovateľ sa vzdal svojich práv poškodeného. Uvedená argumentácia sťažovateľa bola predmetom preskúmania ústavným súdom už v predchádzajúcom období, keď ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 429/09 zo 16. decembra 2009 odmietol jeho sťažnosť ako podanú zjavne neoprávnenou osobou. O ďalšej námietke sťažovateľa týkajúcej sa nesprávneho a nezákonného postupu Okresného súdu Kežmarok, ktorý pri jeho vypočúvaní na hlavnom pojednávaní „nepoužil primerané technické zariadenie dokazujúce ako výsluch naozaj prebiehal“, a tak porušil jeho základné právo na rovnosť v konaní, bolo ústavným súdom rozhodnuté uznesením sp. zn. III. ÚS 140/2010 z 30. marca 2010, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie z dôvodu stále prebiehajúceho trestného konania. V predmetnom uznesení ústavný súd sťažovateľovi vytkol, že dostatočne nevyužíval právne prostriedky vyplývajúce z Trestného poriadku na ochranu svojich práv.

Zo sťažnosti a z jej príloh ďalej vyplýva, že po doručení uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 140/2010 z 30. marca 2010 (13. mája 2010) sa na Krajskom súde v Prešove o sťažovateľom opätovne vznesenej námietke zaujatosti proti zákonnému sudcovi JUDr. B. M. konalo a bolo o nej rozhodnuté uznesením z 31. augusta 2012. Následne bol súdny spis opakovane predložený Krajskému súdu v Prešove 5. novembra 2012 z dôvodu sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti proti všetkým sudcom Okresného súdu Kežmarok, všetkým sudcom v obvode Krajského súdu v Prešove, sudcom Krajského súdu v Prešove a sudcom Okresného súdu Spišská Nová Ves, v ktorej súčasne navrhoval odňatie veci Okresnému súdu Kežmarok a jej prikázanie okresnému súdu v obvode Krajského súdu v Žiline. Vzhľadom na obsah vznesenej námietky zaujatosti, ktorá sa týkala aj Krajského súdu v Prešove, bol súdny spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý uznesením sp. zn. 4 Ndt 20/2012 z 15. januára 2013 rozhodol, že trestná vec obžalovaného Ing. J. H. vedená pod sp. zn. 1 Nto 9/2012 sa Krajskému súdu v Prešove neodníma. Následne uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Nto 9/2012 z 19. februára 2013 bola trestná vec vedená proti obžalovanému Ing. J. H. vedená na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 6 T 260/2004 tomuto súdu odňatá a prikázaná Okresnému súdu Poprad. Sťažovateľovi bolo predmetné uznesenie doručené 28. júna 2013.

Porovnaním argumentácie sťažovateľa uvedenej v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 21. marca 2013 a odôvodnenia predchádzajúcej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 17. februára 2010 ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo vzťahu k postupu Okresného súdu Kežmarok neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktorými by argumentačne podporil svoje tvrdenia najmä vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho práva na rovnosť v konaní. Naopak, z ďalšieho postupu Okresného súdu Kežmarok vo vzťahu k sťažovateľovi vyplýva, že vzhľadom na opakované konanie a rozhodovanie o sťažovateľom vznesených námietkach zaujatosti a o jeho

návrhu na odňatie a prikázanie veci inému súdu Krajským súdom v Prešove bol v predmetnom konaní jednoznačne považovaný za poškodeného.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 260/2004 ústavný súd uvádza, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 21. augusta 2013 Okresný súd Kežmarok vo veci už nekonal z dôvodu odňatia tejto veci a jej prikázania Okresnému súdu Poprad uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Nto 9/2012 z 19. februára 2013, ktorý vo veci konal od 3. mája 2013 a vo veci vydal meritórne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2013.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už objektívne nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Kežmarok, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných a iných práv postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 62/2013

Porušenie označených článkov ústavy a dohovoru vidí sťažovateľ aj v nesprávnom postupe Okresného súdu Poprad, ktorý posúdil vo vedenom trestnom konaní spoločenskú nebezpečnosť skutkov spáchaných obžalovaným vykazujúcich znaky trestných činov stupňom nepatrným, tým nerešpektoval základné práva sťažovateľa v procesnom postavení poškodeného, ktorému vydaním uznesenia sp. zn. 5 T 62/2013 z 19. júna 2013, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie proti obžalovanému Ing. J. H., zabránil, aby sa domohol akejkolvek satisfakcie.

V rámci základného trestnoprocesného vzťahu existujúceho vo fáze súdneho konania je jednou zo strán obžalovaný so svojím právom na spravodlivé preskúmanie a rozhodnutie o oprávnenosti jeho trestného obvinenia a druhou stranou tohto vzťahu, ktorá uplatňuje trestné obvinenie, je prokurátor zastupujúci štát. V uvedenom základnom trestnoprocesnom vzťahu, v ktorom sa rozhoduje o otázke viny a trestu, má síce poškodený právo aktívne vystupovať pri zisťovaní skutkového stavu veci, nemá však postavenie strany oprávnenej uplatňovať trestné obvinenie, preto pre uvedenú časť trestného konania nemôže disponovať právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Poškodený, ktorý má v trestnom konaní právo uplatniť nárok na náhradu škody a tento nárok aj uplatnil, je procesnou stranou v tzv. adhéznom konaní (prebiehajúcim kontinuálne so súdnym konaním o vine), v ktorom sa rozhoduje o ním uplatnenom nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom. V intenciách uvedeného sa poškodený v trestnom konaní pred príslušným súdom môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva, ktorým je v tomto prípade uplatnený nárok na náhradu škody. Garancie poskytované čl. 6 ods. 1 dohovoru garantujúcim právo na spravodlivé súdne konanie sú teda v trestnom konaní vo vzťahu

k poškodenému (uplatňujúcemu nárok na náhradu škody) limitované a poskytované len pre adhézne konanie týkajúce sa rozhodovania o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom.

Náležité preskúmanie podozrenia zo spáchania trestného činu, teda vecne správne rozhodnutie o otázke viny a spravodlivé potrestanie páchatela nepredstavuje právo poškodeného, ale je oprávnením a povinnosťou štátu, ktorý zabezpečuje ochranu práv a oprávnených záujmov fyzických osôb a právnických osôb, záujmov spoločnosti a ústavného zriadenia Slovenskej republiky, ktorou naplňa účel trestného práva.

Z týchto záverov teda vyplýva, že uznesením Okresného súdu Poprad, ktorým zastavil trestné stíhanie obžalovaného, ako aj jemu predchádzajúcim postupom, nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že postavenie poškodeného nie je v trestnom konaní rovnocenné s postavením a s právami, ktorými disponuje obvinený, resp. obžalovaný. Súčasne ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v sťažnosti bližšie nekonkretizoval, akým spôsobom mala byť rovnosť v konaní pred Okresným súdom Poprad narušená. Ústavný súd z vyjadrenia krajského súdu zistil, že Okresný súd Poprad sťažovateľovi doručil uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Nto 9/2012 z 19. februára 2013 a po preskúmaní podanej obžaloby, ako aj zákonnosti prípravného konania a po vyhodnotení všetkých materiálnych kritérií uznesením rozhodol o zastavení trestného stíhania proti obžalovanému.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v danom prípade chýba príčinná súvislosť medzi sťažovateľom napadnutým postupom Okresného súdu Poprad a ním namietaným porušením jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že konanie na Okresnom súde Poprad vedené pod sp. zn. 5 T 62/2013 prebiehalo od 3. mája 2013, keď bola uvedená trestná vec pridelená Okresnému súdu Poprad na základe uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Nto 9/2012 z 19. februára 2013 a bolo právoplatne skončené 2. júla 2013 uznesením o zastavení trestného stíhania obžalovaného.

Na základe uvedeného už v čase podania sťažnosti ústavnému súdu 21. augusta 2013 nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného práva, a preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Čo sa týka namietaného porušenia zákazu diskriminácie zaručeného v čl. 14 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že aj v tejto časti sťažnosti, v ktorej sa domáha porušenia zákazu diskriminácie postupom Okresného súdu Poprad v predmetnom konaní, je sťažnosť zjavne neopodstatnená, pretože medzi napadnutým postupom a rozhodnutím Okresného súdu Poprad a namietaným porušením čl. 14 dohovoru nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia porušenia označeného práva po prijatí sťažnosti.

Sťažovateľ na podporu svojich tvrdení o porušení zákazu diskriminácie vo svojej sťažnosti neuviedol žiadne konkrétne argumenty, ktoré by akýmkoľvek spôsobom mohli takéto porušenie signalizovať. Tvrdenia sťažovateľa vychádzajú predovšetkým z jeho nespokojnosti s výsledkom trestného konania. Z tohto dôvodu ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušovaniu sťažovateľom označených práv v dôsledku rozhodovania veci vedenej Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 5 T 62/2013 „vylúčenou“ sudkyňou

V ďalšom sťažovateľ namietal, že na Okresnom súde Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 62/2013 vo veci rozhodovala vylúčená sudkyňa.

Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd poznamenáva, že z uznesenia sp. zn. 5 T 62/2013 z 19. júna 2013 ani z obsahu sťažnosti podanej ústavnému súdu nevyplýva, že by sťažovateľ namietal zaujatosť vo veci konajúcej sudkyne Okresného súdu Poprad JUDr. M. P. Naopak, sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že k porušeniu jeho základných práv došlo aj z toho dôvodu, že zákonná sudkyňa mu

„*neoznámila, že vec je prikázaná do jej senátu*“, a tak odoprela sťažovateľovi možnosť vzniesť proti nej námietku zaujatosti. K tejto argumentácii sťažovateľa ústavný súd uvádza, že táto je iba hypotetická, a navyše zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva povinnosť všeobecného súdu informovať poškodeného o pridelení veci konkrétnemu sudcovi. Ani vo vzťahu k tejto námietke nič nebránilo sťažovateľovi v rámci aktívneho prístupu k ochrane svojich práv zistiť z rozvrhu práce Okresného súdu Poprad na daný kalendárny rok, resp. kontaktovaním tohto súdu, meno zákonného sudcu.

Ústavný súd preto vyhodnotil aj túto námietku sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a sťažnosť aj v tejto časti z uvedeného dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa, vrátane jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Účasť poškodených v trestnom konaní

I. Zmyslom § 44 ods. 3 Trestného poriadku v znení novely vykonanej zákonom č. 403/2004 Z. z. je umožniť orgánom činným v trestnom konaní sústrediť sa v trestnom stíhaní na účel trestného konania v tom, aby trestné činy boli náležité zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní tak, ako tento účel vyplýva z § 1 ods. 1 Trestného poriadku.

II. Rozhodnutie najvyššieho súdu podľa § 44 ods. 3 Trestného poriadku o nepripustení účasti poškodených v trestnom konaní mení postavenie poškodených v zmysle § 43 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku tak, že títo poškodení už nemôžu v priebehu trestného konania vykonávať práva poškodených uvedené v § 43 ods. 1 a 2 Trestného poriadku s výnimkou práva vyjadriť sa, či súhlasia s trestným stíhaním podľa § 163a ods. 1 Trestného poriadku, resp. práva vziať takýto súhlas späť (§ 163a ods. 3 Trestného poriadku).

Súvisiace ustanovenia: § 47 zákona č. 301/2005 Z. z. (podľa súčasnej právnej úpravy)

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Ndt 6/2004, dátum rozhodnutia: 20. 12. 2004

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v trestnej veci proti obvinenému V. F. a spol. na základe návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 18. novembra 2004 na rozhodnutie o nepripustení účasti poškodených v trestnom konaní, rozhodol podľa **§ 44 ods. 3 Trestného poriadku** v znení zákona č. 403/2004 Z. z., že sa v trestnom konaní nepripúšťa účasť poškodených.

Z odôvodnenia

Uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania PZ v Košiciach zo 4. februára 2002, sp. zn. KUV-15/OVEK-2002 a následne uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Sekcie vyšetrovania a kriminalisticko-expertízných činností PZ, Úradu vyšetrovania PZ, Odboru obzvlášť závažnej trestnej činnosti v Bratislave, z 28. februára 2002, sp. zn. VKE-7/OVOZTČ-BA-2002, bolo podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie V. F., F. M. a Ing. M. Š., pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, 5 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom porušovania záväzných pravidiel hospodárskeho styku podľa § 127 ods. 1 Trestného zákona a neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, 3 Trestného zákona, formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, ktorých sa mali dopustiť tak, že:

V. F. od 15. augusta 1997 ako predseda predstavenstva H. S., a. s. K., a od 6. novembra 1997 ako konateľ B. I., spol. s r. o. K.; F. M. od 18. augusta 1997 ako podpredseda predstavenstva H. S. a od 17. februára 1997 ako konateľ B. a Ing. M. Š. od 23. júna 2000 ako člen predstavenstva H. S. a od 24. júla 2000 ako konateľ B., v období od roku 1997 do 4. februára 2002 po predchádzajúcej príprave a vzájomnej dohode, aj za súčinnosti ďalších, doposiaľ nestotožnených osôb, organizovaným spôsobom, v rozpore s ustanovením § 44 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 45 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, v rozpore s dobrými mravmi hospodárskej súťaže, klamlivou reklamou šírili tlačou, televíziou, rozhlasom a inými oznamovacími prostriedkami údaje o ponúkaných produktoch, najmä vysokých úrokoch a podieloch

na zisku, ktoré vyvolali klamlivú predstavu a zaistili ich spoločnostiam v hospodárskej súťaži prospech na úkor iných súťažiteľov a vkladateľov, vykonávali vo veľkom rozsahu na škodu svojich klientov bankovú činnosť bez povolenia Národnej banky Slovenska a v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 písm. a) zákona č. 21/1992 Zb. o bankách, aj v rozpore so svojím živnostenským oprávnením a rozsahom podnikania zapísaných v obchodnom registri, prijímali od občanov vklady uzatváraním fingovaných zmlúv o pôžičkách a zmlúv o tichom spoločenstve, pričom svojim klientom sľubovali nereálne zhodnotenie ich vkladov až do výšky 58 %, hoci vedeli, že vzhľadom na charakter a spôsob svojich podnikateľských aktivít, vykazovaných hospodárskych výsledkov, sľubované zhodnotenie nebudú môcť splniť a prijaté vklady v prevažnej miere použili na vyplácanie splatných listín a úrokov, resp. podielov na zisku a takýmto spôsobom v období od roku 1997 do 4. februára 2002 tým, že prostredníctvom svojich zamestnancov na pobočkách B. po celom území Slovenskej republiky uzatvorili najmenej so 122 072 klientmi B. 69 358 zmlúv o tichom spoločenstve a 111 259 zmlúv o pôžičke, spôsobili škodu prijatou a nevyplatenou istinou najmenej vo výške 12 210 504 990,- Sk a najmenej so 47 446 klientmi spoločnosti HS 64 269 zmlúv, spôsobili škodu priplatenou istinou najmenej vo výške 4 543 061 809,- Sk.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky v trestnej veci obvinených V. F., F. M. a Ing. M. Š., podal Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 18. novembra 2004 návrh na rozhodnutie o nepripustení účasti poškodených v trestnom konaní. Svoj návrh odôvodnil tým, že v celej trestnej veci vystupuje 170 650 poškodených fyzických i právnických osôb (ktorých úplný zoznam obsahuje CD nosič pripojený k návrhu). S ohľadom na veľký počet obvinených v uvedenej veci, ako aj na to, že jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania, navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 44 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol o nepripustení účasti poškodených v trestnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podaný návrh z hľadísk uvedených v ustanovení § 44 ods. 3 Trestného poriadku v znení novely vykonanej zákonom č. 403/2004 Z. z. na podklade predloženého spisového materiálu (63 spisových zväzkov, vrátane nosiča CD ROM s úplným zoznamom 170 650 poškodených) a dospel k záveru, že návrh generálneho prokurátora je dôvodný.

Z vyššie uvedených podkladov nesporne vyplýva, že trestnou činnosťou malo byť poškodených 170 650 poškodených, a to fyzických i právnických osôb na území Slovenskej republiky i v zahraničí. Doteraz bolo vypočítaných 95 % poškodených, pri zachovaní ich práv procesných strán v zmysle § 12 ods. 6, § 43 a nasl. Trestného poriadku.

Z oznámenia Krajského prokurátora v Košiciach z 1. marca 2004, sp. zn. Kv 14/02, vyplýva, že všetkým poškodeným klientom spoločnosti B. I., spol. s r. o. K. a H. S., a. s. K., boli jeho opatrením z 27. februára 2004, podľa § 44 ods. 4 Trestného poriadku (pred novelou), ustanovení šiesti spoloční zástupcovia poškodených.

Prípravné konanie doteraz nebolo skončené a konkrétny stav dokazovania v súčasnom štádiu trestného stíhania preukazuje, že treba vykonať – zadovážiť dôkazné prostriedky formou dožiadaní o právnu pomoc z viacerých krajín, najmä USA, Spojených arabských emirátov a Luxemburska. Následne bude treba znovu vypočítať obvinených i svedkov k výsledkom uvedených dožiadaní.

Podľa § 44 ods. 3 Trestného poriadku v znení novely vykonanej zákonom č. 403/2004 Z. z., ak je v tej istej veci veľký počet poškodených, spravidla prevyšujúci 100, a jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania, rozhodne v prípravnom konaní na návrh prokurátora o účasti poškodených v trestnom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, ktoré sa doručí navrhovateľovi. Ak návrh

nebol zamietnutý, generálny prokurátor zabezpečí, aby bolo uznesenie vhodným spôsobom zverejnené.

Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, hodnotených jednotlivo i v ich súhrne, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na postup v zmysle § 44 ods. 3 Trestného poriadku v znení cit. novely. Špecifický charakter spáchanej trestnej činnosti s mimoriadne vysokým počtom poškodených (170 650 fyzických i právnických osôb) vyžaduje v záujme rýchlosti konania (§ 2 ods. 4 Trestného poriadku) sústredenie vyšetrovania predovšetkým na základné skutočnosti vyplývajúce z ustanovenia § 89 ods. 1 Trestného poriadku. Ako bolo uvedené vyššie, 95 % poškodených malo procesne relevantnú možnosť svoj nárok na náhradu škody v prípravnom konaní uplatniť. Napriek tomu výkon práv jednotlivých poškodených v uvedenom mimoriadnom počte (hoci im boli ustanovení spoloční zástupcovia) by v súčasnosti mohol závažným spôsobom ohroziť účel a rýchly priebeh trestného stíhania, ktoré v súčasnosti trvá prakticky tri roky. Pritom obvinení sú vo väzbe viac ako dva a pol roka.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a platný právny stav, Najvyšší súd Slovenskej republiky na návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozhodol, že sa v trestnom konaní v predmetnej veci neprípúšťa účasť poškodených.

Toto rozhodnutie síce nemení nič na procesnom postavení poškodených v zmysle § 43 ods. 1 Trestného poriadku, ale na druhej strane z neho vyplýva, že poškodení už nemôžu v priebehu ďalšieho trestného konania vykonávať práva uvedené v **§ 43 ods. 1 a 2 Trestného poriadku**. Práva poškodených ohľadom vyjadrovania sa, či súhlasia s trestným stíhaním podľa **§ 163a ods. 1 Trestného poriadku** však zostávajú zachované, vrátane práva vziať takýto súhlas späť v zmysle § 163a ods. 3 Trestného poriadku.

Generálny prokurátor je preto povinný v zmysle § 44 ods. 3 posledná veta Trestného poriadku (v znení novely č. 403/2004 Z. z.) zabezpečiť, aby toto uznesenie bolo vhodným spôsobom zverejnené, lebo odo dňa jeho zverejnenia plynú premlčacie lehoty ohľadom nárokov poškodených na náhradu škody v občianskoprávnom konaní.

K posúdeniu možnosti priznať sťažovateľovi v postavení oznamovateľa trestného činu práva, ktoré zákon priznáva poškodenému

Podľa názoru ústavného súdu sú uvedené právne názory ESLP k výkladu čl. 6 dohovoru v plnom rozsahu uplatniteľné aj na interpretáciu základného práva na inú právnu ochranu garantovaného predovšetkým prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy. Za týchto okolností výklad § 69 ods. 1 Trestného poriadku obsiahnutý v namietanom prípise vyšetrovateľa inšpekčnej služby, podľa ktorého v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu sťažovateľ nie je osobou, ktorá disponuje právami vyplývajúcimi z § 69 ods. 1 Trestného poriadku, s ktorými sa v namietaných prípisoch stotožnili aj vo veci konajúce orgány prokuratúry, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný. Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v postavení oznamovateľa trestného činu nemôže účinne namietat porušenie základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (ktorých obsah je potrebné vykladať v intenciách čl. 6 ods. 1 dohovoru), keďže práva z nich vyplývajúce sú aplikovateľné len na poškodeného v takom trestnom konaní, v ktorom bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Navyše musí ísť o poškodeného, ktorému trestným činom vznikla škoda, náhradu ktorej si v tomto trestnom konaní uplatňuje.

Súvisiace ustanovenia: čl. 48 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 46 zákona č. 301/2005 Z. z.

Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 202/2013-12, dátum rozhodnutia: 5. 4. 2013

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. I. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. M. J., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ, v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 a jeho prípisom z 3. septembra 2012, postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 675/2012 a jej prípisom z 9. októbra 2012, postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 538/2012 a jej prípisom z 23. októbra 2012 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 a jej prípisom zo 7. decembra 2012 a takto

rozhodol:

Sťažnosť Mgr. I. H. odmieta pre zjavnú neopodstatnenosť.

Odôvodnenie

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2013 doručená sťažnosť Mgr. I. H., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. J., K.,

ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ (ďalej len „odbor inšpekčnej služby“), v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 a jeho prípisom z 3. septembra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis odboru inšpekčnej služby“), postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 675/2012 a jej prípisom z 9. októbra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis okresnej prokuratúry“), postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 538/2012 a jej prípisom z 23. októbra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis krajskej prokuratúry“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 a jej prípisom zo 7. decembra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis generálnej prokuratúry“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 28. mája 2012 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom základe, že vyšetrovateľ Policajného zboru v čase od 27. januára 2012 do 28. mája 2012 v služobnom úrade odboru inšpekčnej služby v trestnej veci sp. zn. ČVS: SKIS-459/OISZ-V-2011, ktorú má ako vyšetrovateľ Policajného zboru pridelenú, neumožnil sťažovateľovi, ktorý má v uvedenej trestnej veci postavenie poškodeného, nahliadnúť do vyšetrovacieho spisu, nevyhotovil mu fotokópiu vyšetrovacieho spisu, neinformoval ho o vykonaných úkonoch a jeho žiadosti nevybavil v lehote 7 dní, čím mal porušiť jeho práva vyplývajúce so zákona. Uznesením vyšetrovateľa odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 20. júla 2012 bolo trestné oznámenie sťažovateľa odmietnuté s poukazom na to, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 1 písm. a), b), c) a podľa ods. 2 Trestného poriadku. Predmetné uznesenie napadol sťažovateľ sťažnosťou, ktorá bola uznesením okresnej prokuratúry zamietnutá.

Dňa 22. augusta 2012 požiadal sťažovateľ vyšetrovateľa, ktorý vydal uznesenie o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa z 20. júla 2012, o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012.

Vyšetrovateľ odboru inšpekčnej služby prípisom sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 3. septembra 2012 nevyhovel žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, keďže s poukazom na § 69 ods. 1 Trestného poriadku podľa jeho záveru sťažovateľ nemá postavenie ani jedného zo subjektov, ktorý je oprávnený na poskytnutie fotokópie vyšetrovacieho spisu.

K rovnakému záveru dospela aj prokurátorka okresnej prokuratúry vo svojom prípise sp. zn. 1 Pn 675/2012 z 9. októbra 2012, ktorým sťažovateľa upovedomila o vybavení jeho podnetu na preskúmanie postupu vyšetrovateľa.

Prípisom krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn 538/2012 z 23. októbra 2012 bolo sťažovateľovi okrem iného oznámené, že *“Právo na nazeranie do spisov a na obstarávanie si ich kópií a častí na svoje trovy Trestný poriadok priznáva iba osobám taxatívne uvedeným v ustanovení § 69 ods. 1, medzi ktoré osoba oznamovateľa nepatrí.“* Z tohto dôvodu krajská prokuratúra podnet na preskúmanie postupu prokurátora odložila ako nedôvodný.

Prípisom generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 zo 7. decembra 2012 bol vybavený opakovaný podnet sťažovateľa na preskúmanie postupu krajskej prokuratúry, pričom generálna prokuratúra sa stotožnila so stanoviskom krajskej prokuratúry a opakovaný podnet sťažovateľa ako nedôvodný odložila.

Sťažovateľ zastáva názor, že aj pred začatím trestného stíhania patria osobe, ktorá o sebe vyhlasuje, že bola poškodená trestným činom, práva poškodeného podľa Trestného poriadku, a preto postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré mu odmietli vyhotoviť fotokópiu vyšetrovacieho spisu, nebol správny a zasiahol do ním označených základných práv.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 48 ods. 2 postupom MV SR – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B. dňa 3. 9. 2012, postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III dňa 9. 10. 2012, postupom Krajskej prokuratúry Bratislava zo dňa 223. 10. 2012 a Generálnej prokuratúry SR dňa 7. 12. 2012 porušené bolo.

2. Ministerstvo vnútra SR sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B. je povinné sťažovateľovi zaslať kópiu spisového materiálu vedeného pod ČVS:SKIS-411/OISZ-V-2011.

3. Ministerstvo vnútra – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ Bratislava, Okresná prokuratúra Bratislava III, Krajská prokuratúra Bratislava a Generálna prokuratúra SR sú povinné uhradiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 EUR.

4. Ministerstvo vnútra – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B., Okresná prokuratúra Bratislava III, Krajská prokuratúra Bratislava a Generálna prokuratúra SR sú povinné uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na verejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo

dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušných orgánov verejnej moci, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. tiež také, v ktorých k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušných orgánov verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľ v postavení oznamovateľa podal 28. mája 2012 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pričom sa označil za osobu poškodenú týmto trestným činom. Označené trestné oznámenie sťažovateľa bolo uznesením vyšetrovateľa odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 20. júla 2012 odmietnuté bez toho, aby vo veci bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Následne vyšetrovateľ inšpekčnej služby v prípise z 3. septembra 2012 nevyhovел žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, pričom poukázal na § 69 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého vyvodil, že sťažovateľ nemá postavenie ani jedného zo subjektov, ktorý je oprávnený na obstarávanie fotokópie vyšetrovacieho spisu. K rovnakému právnomu záveru dospeli v namietaných prípisoch aj okresná prokuratúra, krajská prokuratúra a generálna prokuratúra. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že v jeho veci konajúce orgány verejnej moci nesprávne interpretovali príslušné ustanovenie Trestného poriadku (§ 69 ods. 1), keď nevyhoveli jeho žiadosti o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, čím podľa jeho názoru porušili jeho základné právo na inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posúdiť, či právny názor, na základe ktorého príslušné orgány verejnej moci nevyhoveli žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, t. j. či ich postupom a namietanými prípismi mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 69 ods. 1 Trestného poriadku obvinený, obhajca, poškodený a zúčastnená osoba, splnomocnenec, ustanovený opatrovník a v konaní pred súdom prokurátor, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a asistent prokurátora majú právo nazeráť do spisov s výnimkou zápisnice o hlasovaní a časti spisu obsahujúcej údaje o totožnosti chráneného svedka, ohrozeného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, a krycie údaje o totožnosti agenta, robíť si z nich výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje trovy kópie spisov a ich častí; také trovy neuhrádza prokurátor, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a asistent prokurátora. Také isté právo má zákonný zástupca obvineného, poškodeného a zúčastnenej osoby, ak tieto osoby sú pozbavené spôsobilosti na právne úkony alebo ich spôsobilosť na právne úkony je obmedzená. Iné osoby tak môžu urobiť so súhlasom predsedu senátu a v prípravnom konaní so súhlasom orgánu činného v trestnom konaní, len ak je to potrebné na uplatnenie ich práv.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti pri interpretácii obsahu a rozsahu základných práv a slobôd zohľadňuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa jednotlivých ľudských práv a základných slobôd garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Základnému právu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zodpovedá v štruktúre práv garantovaných dohovorom právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný v prípade poškodeného v trestnom konaní, ak trestné oznámenie podané údajným poškodeným bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatela (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. októbra 2006, č. 29858/03, oddiel 1).

Z judikatúry ESLP tiež vyplýva, že čl. 6 dohovoru je v zásade aplikovateľný, pokiaľ sa poškodený k trestnému konaniu pripojil s cieľom získať náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená. Namietat porušenie práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru nebude môcť ten poškodený, ktorý sa trestného konania zúčastňuje len s cieľom prispieť k odsúdeniu obvineného (Corbu proti Rumunsku, rozhodnutie z 31. marca 2009, č. 27396/04, § 30 – 33).

Podľa názoru ústavného súdu sú uvedené právne názory ESLP k výkladu čl. 6 dohovoru v plnom rozsahu uplatniteľné aj na interpretáciu základného práva na inú právnu ochranu garantovaného predovšetkým prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy. Za týchto okolností výklad § 69 ods. 1 Trestného poriadku obsiahnutý v namietanom prípise vyšetrovateľa inšpekčnej služby, podľa ktorého v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu sťažovateľ nie je osobou, ktorá disponuje právami vyplývajúcimi z § 69 ods. 1 Trestného poriadku, s ktorým sa v namietaných prípisoch stotožnili aj vo veci konajúce orgány prokuratúry, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v postavení oznamovateľa trestného činu nemôže účinne namietat porušenie základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (ktorých obsah je potrebné vykladať v intenciách čl. 6 ods. 1 dohovoru), keďže práva z nich vyplývajúce sú aplikovateľné len na poškodeného v takom trestnom konaní, v ktorom bolo

vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Navyše musí ísť o poškodeného, ktorému trestným činom vznikla škoda, náhradu ktorej si v tomto trestnom konaní uplatňuje.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že medzi obsahom základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a namietanými postupmi a prípsmi úradu inšpekčnej služby, okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Trestný poriadok neumožňuje, aby svedok neodpovedal na otázky obhajcu, pokiaľ súd otázky obhajcu pripustí

Platný Trestný poriadok neumožňuje, aby svedok neodpovedal na otázky obhajcu, pokiaľ súd otázky obhajcu pripustí. Na túto skutočnosť nereagoval ani intervenujúci prokurátor, ani predseda senátu. Nešlo pritom o postup podľa § 259 Tr. por., podľa ktorého strany môžu namietať spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietať prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. Výsluch obhajcu prebiehal v súlade s Trestným poriadkom, bolo preto povinnosťou svedkyne na otázky obhajcu odpovedať. Pokiaľ sa tak nestalo, bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereagoval ani krajský súd v napadnutom rozsudku, keď sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa pri vykonávaní výsluchu poškodenej. Na základe uvedeného sa obvinený domnieva, že rozhodnutia krajského súdu a súdu prvého stupňa sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Poškodená zložila pred výsluchom prísahu, v zmysle ktorej bola povinná vypovedať pravdu a vedome nič nezamlčať. Tým, že odmietla vypovedať na otázky obhajcu (hoci platný Trestný poriadok možnosť odmietnuť odpovedať na otázky svedkovi nepriznáva) a otázky obhajcu neboli namietané prokurátorom v ...

Súvisiace ustanovenia: § 265 zákona č. 301/2005 Z. z.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/37/2017, dátum rozhodnutia: 10. 10. 2017

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. P. P. a sudcov JUDr. D. W. a JUDr. P. P., PhD. na neverejnom zasadnutí konanom dňa 10. októbra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvineného L. V., pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. a zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného L. V. sa **odmieta**.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, bol obvinený L. V. uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2008 do bližšie nezisteného dňa a mesiaca október 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, v mieste trvalého bydliska, v rodinnom dome č. XXXX v I. - Y., okr. I., v tom čase jeho družke G. V. opakovane vulgárne nadával do kuriev, tieto nadávky prerástli do fyzického napádania, opakovane ju fackal, udieral pästou, škrtil, kopal do tela, najmenej 10x opakovane v nočných hodinách zobudil G. V., triasol s ňou,

nadával jej vulgárne do kuriev, pričom z celého konania obvineného mala poškodená strach o svoj život a zdravie, zakazoval jej návštevu príbuzných, udieral ju, kopal, vytrhal jej vlasy, škrtil ju, kričal na ňu, aby skapala, povedal jej, že ju utopí, hovoril jej, že je debil, hlúpa, a v takomto konaní obvinený pokračoval aj po narodení maloletého syna F. XX.XX.XXXX, pričom ju obvinený fyzicky napádal aj počas tehotenstva, od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2010 do bližšie nezisteného dňa mesiaca november 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, nútil družku G. V. prevažne v spálni rodinného domu v I. - Y. XXXX, okr. I., v G., v aute a na bližšie nezistených miestach opakovane k orálnemu styku, keď odmietla, tak ju chytil za vlasy, vyhrážal sa jej, že keď mu to neurobí, tak ju zabije, čo s odstupom času robila z povinnosti, aby sa vyhla z jeho strany agresívnemu správaniu. Prvostupňový súd obvinenému uložil podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienične odložil na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky s probačným dohľadom. Podľa § 51 ods. 3 písm. f) Tr. zák. obvinenému uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze kontaktu s poškodenou G. V., nar. XX.XX.XXXX, v akejkoľvek forme, vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, alebo inými obdobnými prostriedkami. Podľa § 51 ods. 4 písm. i) Tr. zák. obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve. Krajský súd v Trenčíne rozhodujúc o odvolaní prokurátora a obvineného proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Čadca, sp. zn. 3T/67/2013 z 19. apríla 2016 a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného L. V. uznal za vinného zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že 1/ od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2008 do bližšie nezisteného dňa a mesiaca október 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, v mieste trvalého bydliska, v rodinnom dome č. XXXX v I. - Y., okres I., v tom čase jeho družke G. V. opakovane vulgárne nadával do kuriev, tieto nadávky prerástli do fyzického napádania, opakovane ju fackal, udieral pästou, škrtil, kopal do tela, najmenej 10x opakovane v nočných hodinách zobudil G. V., triasol s ňou, nadával jej vulgárne do kuriev, pričom z celého konania obvineného mala poškodená strach o svoj život a zdravie, zakazoval jej návštevu príbuzných, vytrhal jej vlasy, kričal na ňu, aby skapala, povedal jej, že ju utopí, hovoril jej, že je debil, hlúpa, a v takomto konaní obvinený pokračoval aj po narodení maloletého syna F. XX.XX.XXXX, pričom ju fyzicky napádal aj počas tehotenstva, 2/ od bližšie nezisteného dňa a mesiaca roku 2010 do bližšie nezisteného dňa mesiaca november 2012 s výnimkou obdobia, keď bol vo výkone väzby v Rakúsku od 05.04.2012 do 04.05.2012 a ďalej vo výkone väzby na území Slovenskej republiky, v dobe od 06.05.2012 do 21.08.2012 v inej trestnej veci, nútil družku G. V. prevažne v spálni rodinného domu v I. - Y. XXXX, okr. I., v G., v aute a na bližšie nezistených miestach opakovane k orálnemu styku, keď odmietla, tak ju chytil za vlasy, vyhrážal sa jej, že keď mu to neurobí, tak ju zbije, čo s odstupom času robila z povinnosti, aby sa vyhla z jeho strany agresívnemu správaniu. Za to mu krajský súd uložil podľa §200 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. h), m) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného L. V. zamietol, pretože nebolo dôvodné. Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Žiline podal obvinený L. V. prostredníctvom obhajcu dňa 30. mája 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. Podané dovolanie odôvodnil tým, že Krajský súd v Žiline zamietol jeho odvolanie, ktoré podal proti

rozsudku Okresného súdu v Čadci, hoci na zamietnutie odvolania neboli dané zákonné dôvody. Vykonanými dôkazmi pred súdom prvého stupňa a ani v rámci odvolacieho konania nebolo nepochybne preukázané, že sa stali skutky, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba, a za dôkaznej situácie, ktorá bola v čase vyhlásenia rozsudku na súde prvého stupňa, mal byť spod obžaloby oslobodený. Vykonané dôkazy podľa neho nepostačovali na jeho odsúdenie, keďže nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Skutkový stav v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa nebol správne zistený a nebol doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. Obvinený sa domnieva, že tak súd prvého stupňa, ako aj krajský súd, mali rešpektovať zásadu „in dubio pro reo“ a mal ho oslobodiť spod obžaloby pre oba zločiny, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba, a zároveň odvolanie prokurátora, podané v jeho neprospech, mal krajský súd zamietnuť ako nedôvodné. Následne obvinený doslovnne zopakoval skutočnosti, ktoré uviedol už v podanom odvolaní, týkajúce sa vykonania dokazovania uvedeného v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa. Nad rámec týchto skutočností uviedol, že nemôže súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, uvedenom v odôvodnení rozsudku, v zmysle ktorého prvostupňový súd zamietol ním a jeho obhajcom navrhované dôkazy, ktoré boli všetky vykonateľné a mali slúžiť na preverenie výpovede poškodenej a výsluchov svedkov, ktorý vypovedali v jej prospech, pričom tieto odmietnuté dôkazy mali význam aj z hľadiska jeho obhajoby. Podľa jeho názoru záujem na riadnom objasnení veci a preverení obhajoby obvineného nemôže byť podriadený dĺžke konania. Ak sa tak stalo, došlo tým k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom, k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k porušeniu zásady rovnosti zbraní. Vykonanie týchto dôkazov bolo navrhované už v prípravnom konaní a opakovane aj na hlavnom pojednávaní. Poukázal tiež na to, že od začiatku trestného stíhania popieral spáchanie skutkov, pre ktoré bol stíhaný a rovnako tak popieral akúkoľvek formu fyzického alebo psychického týrania vo vzťahu k poškodenej. Na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2014 obvinený vypovedal, že keď bol s poškodenou G. V. v roku 2013 v G. u jeho dcéry, poškodenej mu vtedy povedala, že na svoju svedeckú výpoveď bola nahovorená sociálnymi pracovníčkami v M., priamo riaditeľkou pani I., a to z dôvodu umiestnenia poškodenej do tohto zariadenia po tom, ako bol obvinenému zverený do starostlivosti maloletý syn F. Poškodenej mu vtedy tvrdila, že všetko bolo vykonštruované. Ďalej poukázal na základné zásady trestného konania uvedené v § 2 ods. 9 Tr. por., § 2 ods. 14 Tr. por., ako aj na článok 6 ods. 3 Dohovoru, a v tejto súvislosti uviedol, že postupom krajského súdu, ako aj súdu prvého stupňa boli porušené vyššie uvedené základné zásady trestného konania, pretože súd prvého stupňa nepredvolal a nevypočul ním navrhovaných svedkov, ktorých výpovede mali význam z hľadiska jeho obhajoby a mali slúžiť na spochybnenie výpovede poškodenej a svedkov, ktorí svedčili v jej prospech a toto pochybenie súdu prvého stupňa neboli napravené ani v rámci odvolacieho konania krajským súdom, ktorý sa tak stotožnil s postupom súdu prvého stupňa. Uvedené malo spolu s ďalšími skutočnosťami uvedenými v podanom dovolaní za následok vydanie nezákonných rozhodnutí tak krajským súdom, ako aj súdom prvého stupňa. Rovnako ako v podanom odvolaní, aj v dovolaní obvinený namietal, že v priebehu hlavných pojednávaní došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom, k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k porušeniu zásady rovnosti zbraní v rámci kontradiktórneho konania, o čom majú svedčiť aj zvukové nahrávky z jednotlivých hlavných pojednávaní. Keď bola dňa 4. februára 2015 vypočúvaná na hlavnom pojednávaní poškodenej G. V., táto nevypovedala rovnako ako pred vyšetrovateľom dňa 30. januára 2013 a dňa 9. apríla 2013. Poškodenej odmietla opakovane odpovedať na otázky obhajcu obvineného, vyjadrila sa, že na ďalšie otázky obhajcu odpovedať nebude. Platný Trestný poriadok neumožňuje, aby svedok neodpovedal na otázky obhajcu, pokiaľ súd otázky obhajcu pripustí. Na túto skutočnosť nereagoval ani intervenujúci prokurátor, ani predseda senátu. Nešlo pritom o postup podľa § 259 Tr. por., podľa ktorého strany môžu namietajú spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietajú prípustnosť otázok položených vypočúvajúcim. Výsluch obhajcu prebiehal v súlade s Trestným poriadkom, bolo preto povinnosťou svedkyne na otázky obhajcu odpovedať. Pokiaľ sa tak nestalo, bolo

zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereagoval ani krajský súd v napadnutom rozsudku, keď sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa pri vykonávaní výsluchu poškodenej. Na základe uvedeného sa obvinený domnieva, že rozhodnutia krajského súdu a súdu prvého stupňa sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Poškodená zložila pred výsluchom prísahu, v zmysle ktorej bola povinná vypovedať pravdu a vedome nič nezamlčať. Tým, že odmietla vypovedať na otázky obhajcu (hoci platný Trestný poriadok možnosť odmietnuť odpovedať na otázky svedkovi nepriznáva) a otázky obhajcu neboli namietané prokurátorom v zmysle § 259 Tr. por. a ani zo strany súdu nebolo na túto skutočnosť reagované, došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces. Za chybu konania, ktorá rozsudku predchádzala a tiež za porušenie jeho práva na spravodlivý proces a porušenia zásady rovnosti zbraňí v rámci kontradiktórneho konania obvinený považuje tiež skutočnosť, že súd prvého stupňa nevyhovel opakovaným návrhom jeho, ani jeho obhajcu na opätovný výsluch poškodenej. Tieto pochybenia pri vykonávaní dokazovania súdom prvého stupňa neboli napravené ani krajským súdom v rámci odvolacieho konania, preto je aj toto rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Všetky chyby konania, ktoré napadnutému rozsudku krajského súdu predchádzali (popísané zhodne ako v odôvodnení odvolania) považuje obvinený za tak závažné, že nimi došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, a v konečnom dôsledku tieto chyby konania spôsobili nezákonnosť rozsudku súdu prvého stupňa a tiež rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd rozhodol vo veci sám rozsudkom v neprospech obvineného, hoci nové rozhodnutie nebolo možné urobiť, nakoľko skutkový stav nebol v napadnutom rozsudku súdom prvého stupňa správne zistený a nebol ani doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. Rovnako tak zamietol jeho odvolanie ako nedôvodné, hoci pre takéto postup neboli splnené podmienky ustanovenia § 319 Tr. por. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku, v časti týkajúcej sa výroku o vine, poukázal na ustanovenia § 2 ods. 10, § 2 ods. 12 Tr. por., pričom uviedol, že okresný súd v konaní postupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie, starostlivo objasňoval okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, vykonané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, taktiež akými úvahami sa správal pri hodnotení vykonaných dôkazov. Takéto konštatovanie krajského súdu podľa obvineného nemá oporu vo vykonaných dôkazoch pred súdom prvého stupňa, keďže súd prvého stupňa nepostupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Súd prvého stupňa neobjasňoval starostlivo okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech. Podľa názoru obvineného súd prvého stupňa v rámci voľného hodnotenia dôkazov vyhodnotil dôkazy výlučne v jeho neprospech. Obvinený sa tiež nestotožnil so záverom krajského súdu o tom, že okresný súd pochybil pri právnej kvalifikácii konania obvineného, keďže skutkové zistenia uvedené v rozsudku okresného súdu treba považovať za dva skutky naplňajúce znaky dvoch trestných činov vo viacčinnom súbehu, a to zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v bode 1/ a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v bode 2/, tak ako konanie obvineného pôvodne hodnotil prokurátor v podanej obžalobe. Krajský súd sa stotožnil s názorom prokurátora, že skutok v bode 2/ nemožno kvalifikovať ako súčasť zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Tr. zák., vzhľadom na znenie a obsah samotnej skutkovej podstaty, aj vzhľadom na okolnosť, že ustanovenie § 200 Tr. zák. upravuje postih protiprávneho konania páchatela, ktoré porušuje právo poškodeného rozhodovať o svojom pohlavnom živote. Podľa názoru obvineného sa nemožno stotožniť ani s argumentmi krajského súdu ohľadom právnej kvalifikácie skutkov, pretože vykonanými dôkazmi nebolo nepochybne preukázané, že by sa stali skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie. Proti sebe stoja závery znaleckých posudkov znalcov psychologov

(PhDr. S. J. a prof. PhDr. Mgr. J. M., CSc.), ktoré sú rozporné a tieto rozpory neboli v konaní odstránené. Podľa obvineného v predmetnej veci boli dané zákonné dôvody na nové znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia u poškodenej G. V.. Taktiež boli dané dôvody na vyšetrovanie duševného stavu poškodenej podľa § 150 Tr. por., nakoľko z dôkazov vykonaných v priebehu trestného konania vznikli závažné pochybnosti, či u poškodenej, ktorej výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá, podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať. Vyšetrenie duševného stavu poškodenej prichádzalo do úvahy aj s prihliadnutím na charakter trestných činov, pre ktoré bolo obvinenému vznesené obvinenie. Taktiež bolo podľa názoru obvineného namieste vyšetrovanie poškodenej sexuológom. Pokiaľ navrhované znalecké dokazovanie vykonané nebolo, došlo tým k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu. Dôležitými skutočnosťami, pre ktoré mali sudy takto postupovať, je charakter samotnej trestnej činnosti, skutočnosť, že k spáchaniu skutkov, pre ktoré bol odsúdený, malo dôjsť bez prítomnosti svedkov, ako aj jeho výpoveď, v ktorej zásadne popiera spáchanie skutkov a ktorá je rozporná s výpoveďou poškodenej a svedkov (jej matky a sestry), ktorých výpovede majú vyznievať (podľa názoru súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu) podporne k výpovedi poškodenej, pričom sú to výpovede o skutočnostiach, o ktorých im mala povedať s odstupom času poškodenej, teda ide o výpovede sprostredkované, nie o výpovede priamych svedkov. V závere dovolania obvinený poukázal na to, že je pravdou, že v minulosti bol jedenásťkrát súdne trestaný, avšak v desiatich prípadoch sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený, a z tohto dôvodu by sa k týmto odsúdeniam nemalo pri hodnotení jeho osoby z hľadiska ukladania trestu v súčasnosti prihliadať. Pokiaľ ide o zdôvodnenie trestu odňatia slobody uloženého mu odvolacím súdom, toto by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by bola jeho vina v konaní nepochybne preukázaná, čo sa však nestalo, preto nemožno považovať za zákonný ani uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, ktorým krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného L. V. proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por., §321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Tr. por., § 322 ods. 3 Tr. por., § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), Tr. zák., § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák., § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. v neprospech obvineného, a aby súčasne podľa §386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. septembra 2016, sp. zn. 1To/59/2016, v celom rozsahu, aby súčasne zrušil v celom rozsahu aj rozsudok Okresného súdu Čadca z 19. apríla 2016, sp. zn. 3T/67/2013, a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Čadca, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca podaním zo dňa 7. júna 2017, v ktorom uviedol, že dôvody, uvádzané obvineným v podanom dovolaní, sú v podstate prepisom jeho odvolania podaného proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, rozšírené o tie isté dôvody aj voči rozhodnutiu odvolacieho súdu. O tomto odvolaní obvineného rozhodol Krajský súd v Žiline, a uvedenou problematikou sa podrobne zaoberal, pričom prokurátor sa s rozsiahlym obsahom odôvodnenia odvolacieho súdu stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal. Ďalej uviedol, že stanovisko uvedené v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu možno v plnej miere považovať aj za jeho stanovisko k podanému dovolaniu, nakoľko týmto bolo vyhovené argumentom uvedeným v odvolaní prokurátora podanom proti rozsudku súdu prvého stupňa. V napadnutom rozhodnutí podľa jeho názoru súd postupoval správne, keďže dôsledne a individuálne posudzoval jednotlivé dôkazy, správne ich vyhodnotil a podľa toho aj správne a zákonne rozhodol. Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby dovolací súd na verejnom zasadnutí dovolanie obvineného odmietol v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1,

ods. 2 Tr. por.), oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Tr. por., v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa §372 ods. 1 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté. Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a §274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011). Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa a z tohto dôvodu sa ani v predmetnej trestnej veci nemôže zaoberať námietkami obvineného týkajúcimi sa zamietnutia jeho návrhov na vykonanie dôkazov, prípadne ďalších vyšetrení poškodenej znalcami; v opačnom prípade by totiž posudzoval správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, čo by bolo v rozpore s § 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Nad rámec uvedeného však najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na to, že prvostupňový súd, ako aj odvolací súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí veľmi podrobne zaoberali dôvodmi, pre ktoré nevykonali obvineným navrhované dôkazy a vo veci nenariadili ďalšie znalecké dokazovanie a s týmto odôvodnením sa aj najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje. Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa skutočnosti, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že poškodená pri svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2014 neodpovedala na niektoré otázky jeho obhajcu, tu je potrebné poukázať na štruktúru výpovede poškodenej (č.l. 412 spisu), tak ako je zaprotokolovaná v zápisnici z hlavného pojednávanía dňa 4. februára 2014 (z ktorého v zmysle záznamu informačného centra z 8. júla 2016, č.l. 570 spisu, nie je dostupný zvukový záznam), na ktorom bola poškodená vypočutá. Z protokolácie jej výpovede je zrejmé, že poškodená bola najprv vypočúvaná prokurátorom, následne obhajcom obvineného, ktorému spočiatku odpovedala na všetky otázky, až následne, po upozornení obhajcu predsedom senátu, aby vykonával dokazovanie k meritu veci, poškodená opakovane uviedla, že na ďalšie otázky

obhajcu nemieni odpovedať. Napriek tomuto jej vyjadreniu však sú v zápisnici o hlavnom pojednávaní následne zaprotokolované jej odpovede na otázky obhajcu. Jediné dve otázky, na ktoré poškodená neodpovedala (ani dodatočne), boli otázky, z akého dôvodu nechala dňa 13. decembra 2013 maloletého F. v pohostinskom zariadení v Žiline a kde v súčasnosti býva. Vychádzajúc z dikcie § 127 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého „každý je povinný dostaviť sa na predvolanie orgánov činných v trestnom konaní a súdu a vypovedať ako svedok o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie“, ani jedna z uvedených otázok obhajcu nespada do okruhu skutočností, ktoré by mali byť svedkovi známe o trestnom čine, o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie (keďže zanechanie maloletého v pohostinskom zariadení v decembri 2013, a bydlisko poškodenej v čase výsluchu, t.j. vo februári 2014, nesúvisia so žalovanými skutkami, ktoré sa mali odohrať v časovom rozpätí rokov 2008 - 2012, ale ide o skutočnosti, týkajúce sa obdobia po skončení žalovanej trestnej činnosti), a preto nezodpovedanie týchto otázok zo strany poškodenej nemôže zakladať zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu (keďže aj v prípade ich zodpovedania by prípadné odpovede svedkyne - poškodenej nemohli prispieť k objasneniu skutočností týkajúcich sa žalovaných skutkov, keďže s nimi nesúvisia časovo, ani vecne). Na základe uvedeného je zrejmé, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. v predmetnej veci naplnený nebol. Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď sa vydané rozhodnutie opiera o dôkazy, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom. Nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže najvyšší súd preskúmavať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 23. septembra 2015, sp. zn. 2 Tdo 57/2015). Už zo samotného znenia §371 ods. 1 písm. g) Tr. por. vyplýva, že dôvodom na podanie dovolania podľa tohto ustanovenia musí byť skutočnosť, že rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. V posudzovanom prípade však obvinený namietal spôsob hodnotenia dôkazov prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom a tiež namietal nevykonanie ním a jeho obhajcom navrhovaných dôkazov, čo (ako už bolo uvedené vyššie) nemožno úspešne uplatňovať v rámci tohto dovolacieho dôvodu. Na základe uvedeného je zrejmé, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. naplnený nebol. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb.